

VIDENSCENTER PÅ ÆLDREOMRÅDET
DEMENS NR. 8
Elektronisk Nyhedsbrev
27. Juni 2005

Dette er sidste udgave af DEMENS inden sommerferien, og læserne ønskes en rigtig god sommer og på gensyn til august.

NYHEDER

Koncerter på Frederiksberg
Frontotemporal demens
Flere får Alzheimer-medicin
Satellitovervågning af demente beboere
Demens og service management-tankegang

KURSER / UDDANNELSE

Etik og værdier i demensindsatsen
Dementia Care Mapping

FORSKNING

Rygning, depressive symptomer og marginalisering

Koncerter på Frederiksberg

I efteråret 2004 har en duo bestående af Ida Bach Jensen (bas) og Gry Vestergård Andersen (cello) gennemført et koncertprogram specielt rettet til ældre og demensramte på 14 plejehjem og dagcentre på Frederiksberg. Demenskonsulent Susanne Kaagaard har været med i planlægningen af arrangementet.

Programmet, der varede 35 minutter, kunne tilbydes gratis, takket være midler fra en pulje til aktiviteter for demensramte. Koncerterne har været en stor oplevelse og succes og Ida Bach Jensen udtaler: "*Det har været vores intention fra starten at tilbyde en koncert med et højt musikalsk niveau. Vi erfarede, at alle – også svært demente – kan rumme de stærke følelser, som klassisk musik kan vække. Enkelte græder og holder i hånden, imens de lytter, men udtrykker samtidigt, at det er fordi det er så smukt. Der er øjeblikke, hvor man kan høre en knappenål falde og hvor alle hosteanfald er holdt op:*"

Kilde: Magasinet Demens, Alzheimer foreningen, maj 2005

Frontotemporal demens

Alzheimerforeningen har udarbejdet en pjece om den særlige type kroniske, fremadskridende hjernesygdom, der rammer den forreste del af hjernen og som kaldes FTD – frontotemporal demens. Man ved ikke præcist hvor hyppigt FTD forekommer, men udenlandske undersøgelser anslår, at det gælder for 10% af de, som har demens. Frontotemporal demens debuterer ofte med personligheds- og adfærdsændringer og de intellektuelle funktioner rammes også. Manglende sygdomserkendelse kan være en del af sygdommen og familien vil have brug for hjælp og støtte udefra. I pjecen gives enkle ideer til pædagogisk og social indsats.

Pjecen, der er på 6 sider kan downloades på
http://www.alzheimer.dk/foreningen.php?pk_menu=4

Kilde: Magasinet Demens, Alzheimer foreningen, maj 2005

Flere får Alzheimer-medicin

Nye tal viser, at 10.000 med demenslidelsen Alzheimers sygdom får medicinsk behandling mod 7.000 for to år siden. Det er en stigning på 43%. Afdelingslæge ph.d. Peter Johannsen, Hukommelsesklinikken på Rigshospitalet udtaler: *"I dag kan vi fastslå, at der helt klart er effekt af medicin mod demens. Efter et halvt år stabiliseres halvdelen af patienterne, mens en fjerdedel forbedres og en fjerdedel oplever en fortsat forværring"*.

Mindst 40.000 danskere skønnes at have Alzheimers sygdom. Et forsøg på at udvikle en vaccine mod Alzheimers sygdom blev stoppet i 2002 i USA, da 6% af deltagerne udviklede hjernebetændelse.

Peter Johannsen oplyser, at der i dag er fire godkendte præparater på det danske marked og en lang række uautoriserede midler på hylderne i supermarkederne og på apotekerne. Grøn te synes at kunne hjælpe lidt, idet den grønne te har vist sig at indeholde lidt af nogle stoffer, som også bruges i regulær Alzheimer-medicin. Peter Johannsen vil ikke udelukke, at E-vitamin kan forhale symptomerne en smule. Hver fjerde undersøgelse af Ginko biloba tyder på effekt, mens resten ikke gør.

Et lille dansk biotekfirma Enkam på Østerbro i København kan være på vej med den første medicin, der kan helbrede Alzheimers sygdom. Firmaet er udsprunget fra Københavns Universitet, og hvis medicinen består en række forsøg på patienter, kan det blive et gennembrud for Alzheimer-

ramte patienter.

Kilde: Politiken 10. maj 2005 & Jyllandsposten 19. maj 2005

Satellitovervågning af demente beboere

Demente beboere på landets plejehjem skal beskyttes bedre ved for eksempel satellit overvågning. Socialminister Eva Kjer Hansen vil forhindre at beboere forlader plejehjemmene og i værste fald ender med at miste livet. Sammen med Videnscenter på Ældreområdet, Alzheimerforeningen, LederForum, Ældresagen og Hjælpemiddelinstitutet har ministeren nu lagt en plan, der skal føres ud i livet af en arbejdsgruppe. Der er skaffet en million kroner fra den såkaldte social- og sundhedspulje til at iværksætte informationskampagner og konferencer for at give kommunerne bedre viden, og få dem til at bruge de nye teknologiske hjælpemidler. *"Alt for få plejehjem er klar over, at loven giver dem mulighed for at bruge overvågningsudstyr, for eksempel GPS, hvis demente beboere pludselig forsvinder"* siger Eva Kjer Hansen.

Kilde: Jyllandsposten 9. maj 2005

Demens og service management-tankegang

Psykologspecialist Aase-Marit Nygård fra Nasjonalt kompetansesenter for aldersdemens melder bekymret ud i en kronik. Bekymringen gælder blandt andet indførelse af bestiller-udførermodellen (BUM) og vilkårene for skrøbelige personer, herunder personer med demens. Aase-Marit Nygård har set på sammenhænge mellem de signaler, der gives fra centralt hold og det, som sker i praksis, når det gælder behandling og omsorg. Fra centralt hold er der bekymring over øget sygefravær, der tales om det inkluderende arbejdsliv og samtidigt, er der et ensidig fokuseren på økonomi og driftsresultater. *"Ingen vil have de skrøbeligste, hverken i arbejdslivet eller som kunder i omsorgstjenesterne"*. Det er blevet magtpåliggende at effektivisere, samtidig med at omsorgstjenesterne får flere skrøbelige klienter.

Nye markeds- og styringsmodeller lægger vægt på, at vi skal bort fra at være passive modtagere af offentlige ydelser, og vi skal væk fra behandling, hvor det er fagpersoner som er eksperter på brugerens behov og på, hvordan de skal behandles. Brugere ses som kunder og meningsdannende individer, som er aktører i deres eget liv og med ret til indflydelse.

Men kundemodellen forudsætter i princippet at have overblik over og

kendskab til alternativer, og evnen til at kunne gennemtænke mulige konsekvenser af et valg. Ordningen tilgodeser dermed dem, som magter den efterspurgte kundefærd, og forstærker svagheden hos de svage.

Kilde. Kronik i det norske blad Demens, Vol 9 -2005

Etik og værdier i demensindsatsen

Demenskoordinatorernes Årskursus 2005 finder sted den 14. - 16-september i Nyborg.

Det er tolvte gang at kurset holdes, og det vil traditionen tro være bygget op omkring hovedforedrag og valgfrie seminarer. Temaet fokuserer på etik og værdier og der vil blandt andet blive behandlet emner som: omsorg og magt, plejetestamente, samtalen som møde, klovnens kommunikationsmetode, eftersøgning af demente personer, demens og inkontinens, praktiserende læges rolle, det rummelige plejehjem og pressen som medspiller.

Se program på <http://www.aeldreviden.dk/aktuelt/arrangementer.dk/>
Tilmelding til Omsorgsorganisationernes Samråd, telefon 3877 0720
senest den 15. august

Dementia Care Mapping

Dementia Care Mapping er en observationsmetode, der kortlægger omsorgskvalitet. Videnscenter på Ældreområdet udbyder, som det eneste sted i landet, DCM uddannelse. Kurserne afholdes i samarbejde med Daniæ.

Næste DCM-avanceret kursus afholdes den 29.-31. august og næste DCM-basiskursus afholdes den 6.-8. september 2005.

Se mere på <http://www.aeldreviden.dk/videnscentret/dcm.kurser.html>

Rygning, depressive symptomer og marginalisering

Er forekomsten af depressive symptomer højere blandt rygere end blandt ikke-rygere? Denne problemstilling bliver belyst med brug af data fra NorLAG-Studierne ved NOVA, som er et norsk studie af livsløb, aldring og generation.

Mens der er megen dokumentation omkring cigaretrykningens ødelæggende virkning på det fysiske helbred, er indvirkningen på det psykiske helbred mindre undersøgt. I baggrunden for studiet skriver forfatterne, at det tidligere var en udbredt opfattelse, at den sociale kontekst omkring rygning var hyggeligere og mere præget af det, vi forbinder med positiv affekt. I dag bliver rygning anset som usocial adfærd, og mange rygere føler sig stigmatiseret.

To psykologer og forskere ved NOVA, Sten-Erik Clausen (sec@nova.no) og Britt Slagsvold (bls@nova.no) har set på data fra mere end 5.500 personer mellem 40 og 79 år, bosat i 30 kommuner i Norge. Deltagere havde svaret på en række spørgsmål fra fire centrale områder i livet: pensionering, arbejde, familie- og generationsforhold og helbred og omsorg.

Spørgsmålene om depressive symptomer er indsamlet ved hjælp af skalaen fra *Center for Epidemiological Studies – Depression Scales (CES-D)*.

Studiet viser en betydelig sammenhæng mellem cigaretrykning og forekomst af depressive symptomer, men sammenhængen er kun signifikant for mænd og ikke for kvinder. Der viser sig også en sammenhæng mellem omfanget af rygning og depressivitet. I diskussionen peges på, at mænd gennemgående ryger mere end kvinder, og at der er specielt mange storrygere blandt mennesker med psykiske problemer.

Det er kendt fra andre studier, at netop mennesker med psykiske og depressive problemer har sværere ved at holde op med at ryge, og det forudses derfor, at sammenhængen mellem rygning og mentale sundhedsproblemer vil øges. Desuden at dette tilmed vil være grund til at frygte til en yderligere stigmatisering af rygere.

Clausen SE og Slagsvold B: Røykning og depressive symptomer blant middelaldrende og eldre. Aldring og livsløp. 2005 (1): 2-7

--

Framelding: demenslist-off@aeldreviden.dk

Tilmelding: demenslist-on@aeldreviden.dk

Videnscenter på Ældreområdet elektroniske nyhedsbrev DEMENS har fokus på nyheder omkring demens i forhold til ældre.

I ordningen indbygges også mulighed for erfaringsudveksling og dialog. Kommentarer og spørgsmål kan lægges ud til debat i 'DEMENS' ved at sende mail til: johannesen@aeldreviden.dk

Vi modtager gerne relevant materiale til brug for DEMENS.

Tidligere udsendte numre af 'DEMENS' kan du læse på hjemmesiden
<http://www.aeldreviden.dk>

Du er velkommen til frit at bruge og citere DEMENS. Husk dog at kreditere Videnscenter på Ældreområdet og evt. primærkilde, der er anført under oplysningen.

Husk også vor hjemmeside <http://www.aeldreviden.dk> og vor direkte telefonlinje 3940 5847

Redaktion:

Annette Johannesen, Faglig medarbejder
Videnscenter på Ældreområdet
Aurehøjvej 24 DK-2900 Hellerup
tlf. +45 3940 1010 fax +45 3940 4045

mail: johannesen@aeldreviden.dk

Videnscenter på Ældreområdet er en uafhængig og selvejende institution, hvis primære formål er at indsamle, bearbejde og formidle uvildig viden om forskning, forsøg og udvikling på ældreområdet. Centret arbejder for de ældres ligestilling, ligebehandling og ligeværd samt for at styrke de ældres muligheder for aktivitet, deltagelse, synlighed og indflydelse i samfundet - og samtidig forebygge negative konsekvenser af sygdom, svækkelse og isolation.